

KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI MUAMMOLARI

Mamadaliyev Doniyorbek Shuxratbek o'g'li

Tashkent International University Akademik

ishlar departamenti mutaxassisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda yuzaga keladigan asosiy muammolar va ularning samaradorligini oshirish yo'llari tahlil qilinadi. Kichik bizneslar o'z faoliyatini boshlashda va kengaytirishda bir qancha qiyinchiliklarga duch keladilar, jumladan, moliyaviy resurslar yetishmasligi, raqobatbardoshlikning pastligi, boshqaruv tizimlarining samarali ishlamasligi, bozorni va mijozlarni to'g'ri tahlil qila olmaslik, texnologiyalarni joriy etishdagi to'sqinliklar va mehnat kuchining malakasizligi kabi muammolar mavjud. Maqolada bu muammolarga yechim sifatida moliyaviy imkoniyatlarni kengaytirish, marketing va boshqaruv strategiyalarini yaxshilash, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, hamda xodimlar malakasini oshirish zarurligi ko'rsatiladi. Kichik bizneslarni muvaffaqiyatli rivojlantirish uchun bu muammolarni hal qilish va samarali boshqaruv tizimlarini yaratishning ahamiyati ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: Kichik biznes, Xususiy tadbirkorlik, Samaradorlik, Raqobatbardoshlik, Moliyaviy resurslar, Bozor tahlili, Marketing strategiyasi

Аннотация: В статье анализируются основные проблемы, возникающие при развитии малого бизнеса и частного предпринимательства, и пути повышения их эффективности. Малые предприятия сталкиваются с рядом проблем при запуске и расширении своей деятельности, включая нехватку финансовых ресурсов, низкую конкурентоспособность, неэффективные системы управления, неспособность правильно анализировать рынок и клиентов, барьеры для внедрения технологий и нехватку рабочей силы. Существуют такие проблемы, как некомпетентность. В статье подчеркивается необходимость расширения финансовых возможностей, совершенствования маркетинговых и управленческих стратегий, внедрения инновационных технологий и повышения квалификации персонала в качестве решений этих проблем. Подчеркивается важность решения этих проблем и создания эффективных систем управления для успешного развития малого бизнеса.

Ключевые слова: Малый бизнес, Частное предпринимательство, Эффективность, Конкурентоспособность, Финансовые ресурсы, Анализ рынка, Маркетинговая стратегия

Abstract: The article analyzes the main problems that arise in the development of small businesses and private entrepreneurship, and ways to improve their efficiency. Small businesses face a number of problems when starting and expanding their activities, including lack of financial resources, low competitiveness, ineffective management systems, inability to properly analyze the market and customers, barriers to the introduction of technology and labor shortages. There are such problems as incompetence. The article emphasizes the need to expand financial opportunities, improve marketing and management strategies, implement innovative technologies and improve the skills of personnel as solutions to these problems. The importance of solving these problems and

creating effective management systems for the successful development of small businesses is emphasized.

Key words: Small business, Private entrepreneurship, Efficiency, Competitiveness, Financial resources, Market analysis, Marketing strategy

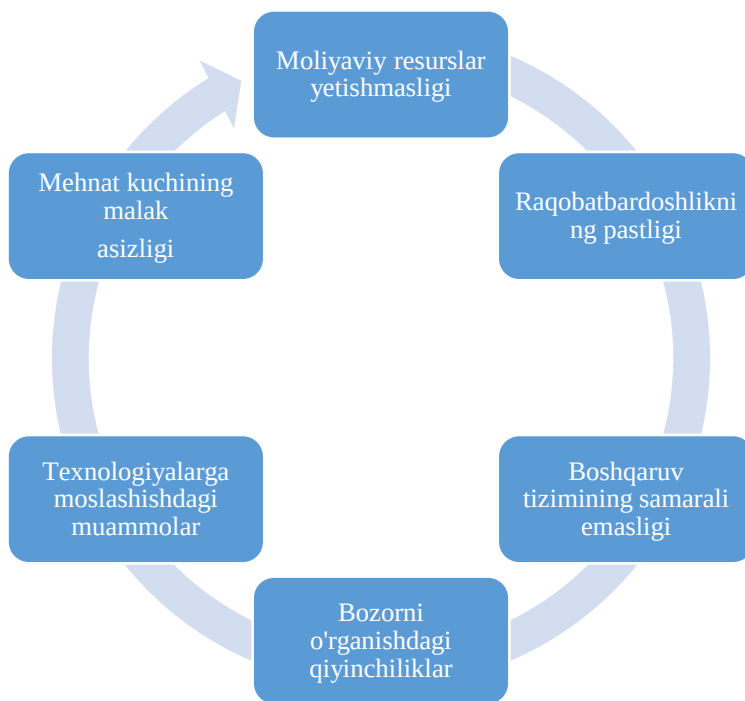
Mamlakatimizda olib borilayotgan oqilona siyosat va keng qamrovli islohotlar natijasidakichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish, ishbilarmonlikni huquqiyhimoyaqilishmasalasi mamlakatimizda izchil amalga oshirilayotgan islohotlarning eng asosiy yo'nalishlaridan biriga aylandi. Bugungi kunda, ushbu soha jadal sur'atlar bilan ravnaq topib, respublika aholisining muayyan ehtiyojlarini qondirish, ularni ish bilan ta'minlash va turmush farovonligini yaxshilashda o'zining munosib hissasini qo'shmoqda.

O'zbekistonda kichik biznesni moliyaviy qo'llab-quvvatlashning uzluksizligi va barqarorligini ta'minlash, bank va mikromoliyalashtirish xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-312-sonli 2024-yil 7-sentabrda “Kichik biznesni uzluksiz qo'llab-quvvatlash kompleks dasturini takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida”gi qarori kuchga kiritildi.[1] Ushbu qarorga ko'ra, kichik biznes uchun 100 million so'mgacha garovsiz mikrokreditlar, Biznesni rivojlantirish banki kichik biznesni moliyaviy qo'llab-quvvatlash borasida tayanch bank sifatida belgilandi.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik har bir iqtisodiy tizimning asosiy poydevorini tashkil etadi. Ular yangi ish o'rinlari yaratish, iqtisodiy o'sish va innovatsiyalarni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Biroq, kichik bizneslar va xususiy tadbirkorlik sub'ektlari ko'pincha samarali faoliyat yuritish uchun turli to'siqlarga duch keladilar(1-

rasm). Ushbu to'siqlarni yengish, biznesning samaradorligini oshirish va ularni muvaffaqiyatli rivojlantirish uchun turli strategiyalarni qo'llash zarur.

1-rasm. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik samaradorligini oshirish muammolari. [2]

Moliya resurslarining yetishmasligi

Kichik bizneslar uchun eng katta muammolardan biri moliya resurslarining cheklanganligi hisoblanadi. Banklar va moliyaviy institutlar ko'pincha kichik bizneslarni yuqori riskli deb hisoblab, ularga kredit berishdan bosh tortadilar. Natijada, tadbirkorlar o'z bizneslarini boshlash yoki kengaytirish uchun zarur bo'lgan mablag'ni topishda qiynalishadi. Shuningdek, o'z mablag'larini samarali boshqarish, soliq to'lovlari va boshqa moliyaviy majburiyatlar kichik biznesning rivojlanishiga to'sqinlik qiladi. Bunday sharoitda, kichik bizneslarga davlat tomonidan taqdim etiladigan grantlar va subsidiyalar, shuningdek, turli xil kichik biznes uchun mo'ljallangan kreditlar va mikrokreditlar yordamida moliyaviy resurslarni ta'minlash mumkin. Bundan tashqari, investitsiya jalb qilish, hamkorlikda ishlash va biznesni diversifikatsiya qilish orqali moliyaviy imkoniyatlarni kengaytirish zarur.

Raqobatbardoshlikning pastligi

Kichik bizneslar katta korporatsiyalar bilan raqobatlashishda ba'zida zaif bo'lib qoladilar. Ularning resurslari, marketing byudjeti va ishlab chiqarish imkoniyatlari cheklangan bo'lishi mumkin. Bu, o'z navbatida, mahsulot yoki xizmatlarning raqobatbardoshligini kamaytiradi. Bunday bizneslar ko'pincha bozorda o'z o'rnini topish va mijozlar ehtiyojlarini to'liq qondirishda qiyinchiliklarga duch keladilar.

Kichik bizneslar o'z mahsulotlarini yoki xizmatlarini maxsuslashtirib, nish bozorlarga e'tibor qaratishlari kerak. Bozor segmentatsiyasi, sifatli mijozlarga xizmat ko'rsatish va o'ziga xos marketing yondashuvlarini ishlab chiqish orqali raqobatbardoshlikni oshirish mumkin. Mahsulotlarni diversifikatsiya qilish va yangi texnologiyalarni joriy etish ham samarali raqobatbardoshlikni ta'minlashga yordam beradi.

Boshqaruv tizimlarining samarali emasligi

Kichik bizneslarning aksariyatida samarali boshqaruv tizimi mavjud emas. Ko'pincha tadbirkorlar o'z bizneslarini faqat o'zlari boshqaradilar, bu esa ish jarayonlarining samaradorligini kamaytiradi. Xodimlar o'rtasida koordinatsiya va kommunikatsiya yetishmasligi, shuningdek, resurslarni samarali taqsimlashdagi muammolar biznesning o'sishiga to'sqinlik qiladi.

Kichik bizneslar uchun samarali boshqaruv tizimlarini yaratish, menejmentni professional darajada tashkil etish, delegatsiya qilish va xodimlarni o'qitish muhimdir. Yaxshi boshqaruv tizimi tashkilot ichidagi jarayonlarni soddalashtirish va ish samaradorligini oshirishga yordam beradi. Shuningdek, raqamli vositalardan foydalanish va avtomatlashtirishni joriy etish orqali boshqaruvni soddalashtirish mumkin.

Bozorni va mijozlarni o'rganishdagi qiyinchiliklar

Kichik bizneslar bozorni to'liq tahlil qilmasdan yoki mijozlarning haqiqiy ehtiyojlarini tushunmasdan faoliyat yuritishadi. Mijozlarning talab va xohishlarini

aniqlashda qiyinchiliklar yuzaga kelishi mumkin. Shuningdek, bozorda o'z o'rnini topish uchun marketing va reklama strategiyalarini to'g'ri ishlab chiqish zarur.

Bozorni o'rganish va mijozlarni tahlil qilish uchun tadqiqotlar olib borish, mijozlardan feedback olish va bozor segmentatsiyasini amalga oshirish kerak. Mijozlarning ehtiyojlarini qondirish va ularning talablariga mos mahsulotlar yaratish, shu bilan birga, maqsadli marketing va reklama kampaniyalarini ishlab chiqish orqali bozorda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish mumkin.

Texnologiyalarga moslashishdagi qiyinchiliklar

Bugungi kunda texnologiyalar biznesning rivojlanishida katta rol o'ynaydi. Biroq, kichik bizneslar texnologiyalarni joriy qilishda ko'pincha cheklangan resurslar yoki malakali kadrlar yetishmasligi sababli orqada qoladilar. Yangi texnologiyalarni o'z faoliyatiga mos ravishda joriy etish uchun tadbirkorlar vaqt va mablag' sarflaydilar.

Kichik bizneslar raqamli texnologiyalarni joriy etish va zamonaviy vositalardan foydalanishni boshlashlari kerak. Masalan, raqamli marketing, onlayn savdolari tashkil etish, ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va boshqa texnologiyalarni joriy etish orqali samaradorlikni oshirish mumkin.

Mehnat kuchining malakasizligi

Kichik bizneslar ko'pincha malakali ishchilarni jalb qilishda muammolarga duch keladilar. Xodimlar malakasi past bo'lishi yoki ta'lim olish imkoniyatlarining cheklanganligi, biznesning umumiy samaradorligini pasaytiradi. Mehnat kuchining malakasi hamda motivatsiyasini oshirish uchun qo'shimcha harakatlar zarur.

Xodimlarning malakasini oshirish, ularni o'qitish va kasb-hunar treninglarini tashkil etish kerak. Shuningdek, xodimlarni rag'batlantirish va samarali ish sharoitlarini yaratish orqali ularning ishga bo'lgan motivatsiyasini oshirish mumkin.

XULOSA

Kichik biznesning samaradorligini oshirish uchun davlat va moliyaviy institutlar tomonidan taqdim etiladigan qo'llab-quvvatlash, shuningdek, tadbirkorlikning rivojlanishini rag'batlantirish va unga zarur infratuzilma yaratish muhim ahamiyatga ega. Kichik biznesni qo'llab-quvvatlash orqali jamiyatning iqtisodiy o'sishi va barqarorligi ta'minlanadi, shuningdek, yangi biznes imkoniyatlari va ish o'rinlari yaratish mumkin.

Umuman olganda, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda to'g'ri strategiyalarni qo'llash, muammolarni tahlil qilish va ular uchun samarali yechimlarni topish, ularning samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Tadbirlarni amalga oshirish orqali kichik bizneslar o'z faoliyatini yanada muvaffaqiyatli yuritishlari va iqtisodiy rivojlanishga hissa qo'shishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-312-sonli 2024-yil 7-sentabrda “Kichik biznesni uzluksiz qo'llab-quvvatlash kompleks dasturini takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida”gi qarori
2. Internet manbalari asosida muallif ishlanmasi
3. E.I.Ikromov “O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik samaradorligini oshirish muammolari va ishbilarmonlik muhitini yaxshilash istiqbollari